

Transportschaarste op het elektriciteitsnet

Op weg naar een nieuwe aanpak

Provincie Noord-Brabant

Transportschaarste elektriciteitsnet – oorzaak en gevolg

- Sterke toename duurzame opwek van energie (zonPV, wind).
- Duurzame opwek is veelal decentraal: vraagt uitbreiding van netwerk en netcapaciteit.
- Aanbod aan duurzame energie is weersafhankelijk: pieken in de tijd vragen hogere netcapaciteit.
- Groei duurzame opwek komt naast de vraag naar aansluitingen: uitbreiding bij bestaande functies (bv. bedrijven) en bij nieuwe functies (bedrijven(terreinen), laadinfra, woonwijken).
- Diverse voorbeelden dat opwekprojecten en nieuwe bedrijven niet kunnen worden aangesloten.
- Bestaande bedrijven worden beperkt in hun ambitie om te elektrificeren of uit te breiden.
- Daarmee staat de energietransitie én de ruimtelijk-economische ontwikkeling onder druk.
- Partijen, o.a. de provincie Noord-Brabant en Enexis, zoeken naar juiste rol in dit vraagstuk.
- Tegelijk zijn er onzekerheden over ontwikkeling en omvang opgave en slagkracht van betrokkenen.

Signalen en bevindingen – samenvatting (1)

Op basis van gesprekken met stakeholders

Over transportschaarste en oplossingsrichtingen:

- Transportschaarste is op korte termijn niet op te lossen en zal 5 tot 10 jaar aanhouden.
- Elektrificatie industrie en hogere klimaatdoelen zetten netcapaciteit verder en langer onder druk.
- Gedeeld gevoel van urgentie, maar bewustzijn over omvang opgave en benodigde interventies verschilt.
- Technische oplossingen zijn onvoldoende om het structurele tekort aan transportcapaciteit op te lossen.
- Benutting transportcapaciteit verbetert bij andere weging snelheid, betrouwbaarheid, betaalbaarheid.
- Non-discriminatiebeginsel (vanuit EU) sterk bepalend voor praktijk-beginsel 'first come, first served'.
- Uitbreiding regionaal elektriciteitsnet hangt sterk af van procedures en beschikbaarheid van personeel/ materialen, uitvoeringskracht, ontwikkeling landelijk net en Raad van State.

Signalen en bevindingen – samenvatting (2)

Op basis van gesprekken met stakeholders

Over rollen en bijdragen van actoren:

- Rol Enexis: 'betrouwbaar', doelmatig', maar ook gebonden aan regels zoals 'first come, first served'.
- Rol Tennet: 'op afstand', transportschaarste hangt wel sterk samen met capaciteit op landelijk net.
- Rol Rijk: verschillende juridische en financiële (o.a. SDE+) kaders werken belemmerend.
- Sterkere rol provincie als beleidsontwikkelaar en -toetser lijkt kansrijk, mits in afstemming.
- Aandeelhoudersrol provincie meer benutten: publieke belang, organisatorische veranderopgave.
- Gemeenten kunnen helpen versnellen door actievere rol bij realisatie (locatie, vergunning, grond) .
- Per saldo wordt regie op de opgave van het oplossen van de transportschaarste node gemist.

Op weg naar een nieuwe aanpak

- Er zijn geen makkelijke, snelle oplossingen voor de transportschaarste. Er zijn wel vele knoppen om oplossingen te ontwikkelen. Daar is nu - gelijktijdig en in samenhang - actie voor noodzakelijk.
- Energietransitie is een belangrijke pijler voor de verduurzaming van Brabant - in lijn met het Klimaatakkoord - én voor goede ruimtelijk-economische ontwikkeling van de provincie.
- Een betaalbare en rechtvaardige energietransitie vergt een brede, publieke weging van belangen, en bijpassende, efficiënte investeringen in de (benutting en) uitbreiding van de netinfrastructuur.
- En dus een sterkere sturing van overheden op prioritering en fasering van vraag (o.a. bedrijven, woningen) én aanbod (o.a. wind- en zonneparken) én verbindende (regionale) netinfrastructuur.
- Op drie schaalniveaus: lokaal (rond stations, RES-regio, CES-cluster), regionaal (RES- en CES-overstijgend, verzorgingsgebied Enexis) en nationaal (TenneT, EZK, ACM).
- Langs twee tijdlijnen: (1) gericht op het adresseren van korte termijn knelpunten en (2) gericht op het inrichten van een effectieve samenwerking en structuur voor de lange termijn.
- Schaarste brengt ook creativiteit en kansen: sneller besparen, zelfvoorzienende bedrijven-terreinen, waterstof en systeemintegratie, 'smart economy' met flex-diensten, slimme woningen.
- Dit vraagt grote veranderingsbereidheid van iedereen; wat we nu gewend zijn, moet worden aangepast om de transitie tot succes te maken.

Relaties met diverse sectoren

Waar transportschaarste raakt aan andere sectoren

Economie, Werkgelegenheid, Innovatie

Mobiliteit en Infrastructuur

Ruimte, Wonen en Werken

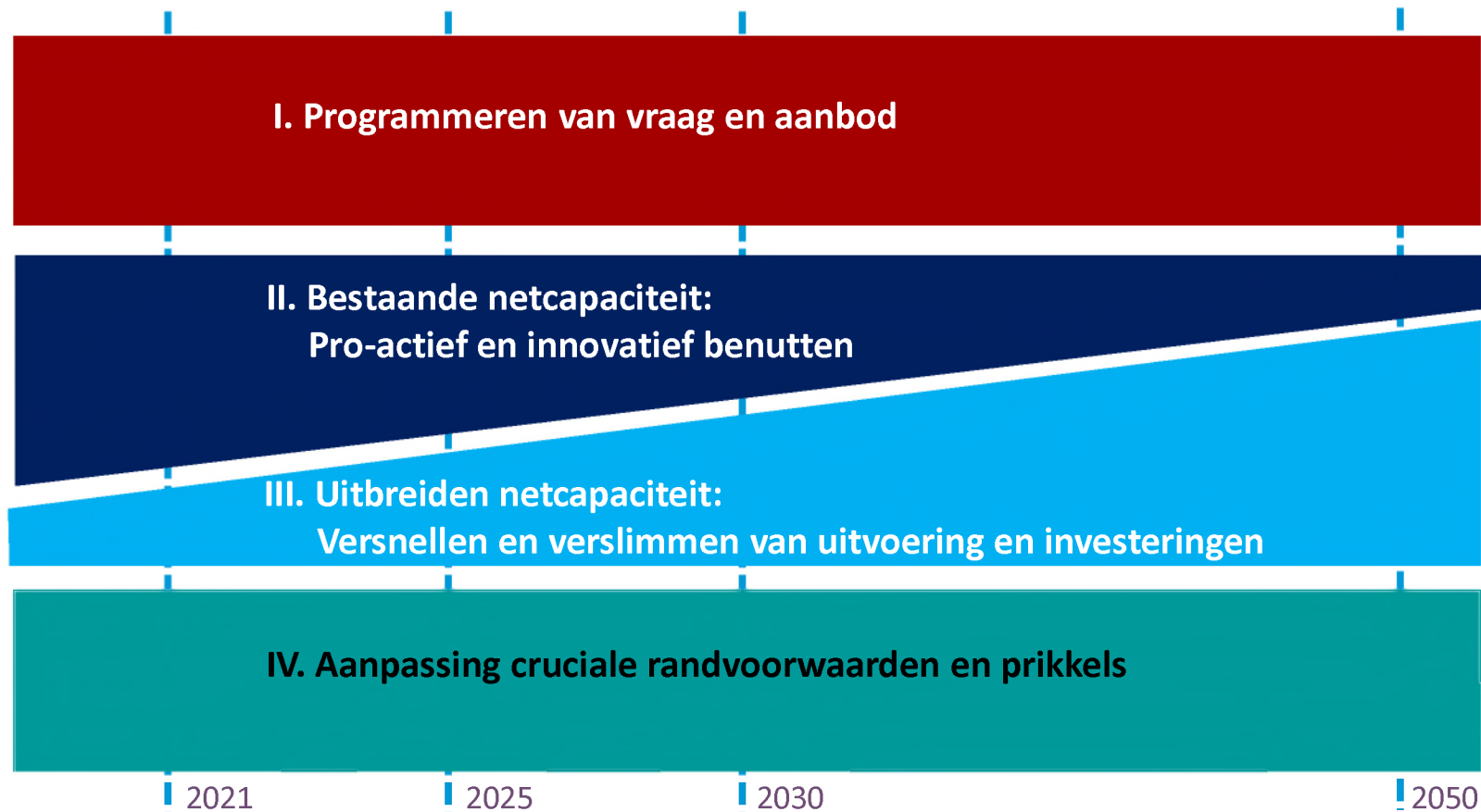
Financiën en Organisatie

Landbouw, Natuur en Milieu

Energie en Klimaat

- Behoud en groei van werkgelegenheid
- Tragere verduurzaming van industrie en bedrijfsleven
- Aanleg van opslag- en (zware) laadinfrastructuur
- Tragere verduurzaming mobiliteit via elektrisch vervoer
- Kwaliteit en sturing van ruimtelijke ontwikkeling
- Realisatie woning- en utiliteitsbouw (o.a. BENG, BbL)
- Grotere financieringsbehoefte netbeheerder
- Maatschappelijke discussie over effecten van wind en zon voor natuur, landschap en landbouw
- Uitvoering Energieagenda en -projecten, RES'en
- Halen CO₂- en verduurzamingsdoelen

Ontwikkelpad – Aan de slag vanuit vier sporen

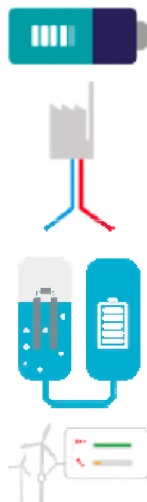
Versterken van de provinciale rol – ‘Brabants Netplan’

I Vraag en aanbod programmeren

II Proactief en innovatief benutten van de bestaande netcapaciteit

III Met snellere en slimmere uitvoering en investeringen de netcapaciteit uitbreiden

IV Cruciale randvoorwaarden en prikkels aanpassen

Provincie als beleidsbepaler

- 1 We versterken de samenhangende sturing op prioritering en fasering van de duurzame opwek én regionale netinfrastructuur.
- 2 Uiterlijk in 2023 zijn resultaten van programmering in provinciaal beleid vastgelegd.
- 3 We benutten PIP/projectbesluit zeker voor duurzame opwek en voor prioritaire stations en kabels in regionale netinfra.
- 4 Het overleg van de 4 RES'en vormen we om tot een provincie-breed 'Energie-Regie-Overleg' voor integrale programmering, met de 4 RES-regio's, Enexis en TenneT.

Provincie als procesregisseur

- 5 We helpen bij de ontwikkeling van innovatieve aanbestedingsmodellen voor snelle bouw stations en kabels.
- 6 We stimuleren technische en business innovatie, zoals andere energiedragers, systeemintegratie en flexibiliteit, slimme toepassingen.
- 7 We maken duidelijk dat transportschaarste op korte termijn een gegeven is.
- 8 We bevorderen het delen van kennis en data over energie, ruimte en economie. En koppelen dat aan het provinciale programma.

Provincie als toezichhouder

- 9 We maken als aandeelhouder het publiek belang expliciet als toetsingskader voor beoordeling van de nieuwe plannen van Enexis.
- 10 We verstevigen het partnerschap met Enexis.
- 11 We anticiperen op toekomstige investeringsruimte van Enexis door mee te denken over een financiële strategie.

Vervolgacties op korte en langere termijn

- Statenmededeling over vertrekpunt provinciaal handelingsperspectief (3 rollen/11 'knoppen') ten behoeve van gesprekken met partners.
- Korte termijn: in gesprek over kansen richting formatie, Energiewet (via TK), Strategisch plan Enexis, regulering ACM, etc.
- Maken gezamenlijke afspraken over regie
 - in overleg met Enexis, TenneT, RES-regio's en gemeenten, Industrietafel / BEL-groep, maatschappelijke partners
 - als opmaat naar nieuw / hernieuwd 'Energie-Regie-Overleg-Brabant'
- Brede, afgestemde communicatie van provincie en Enexis naar bedrijven, corporaties, coöperaties en andere stakeholders over transportschaarste, aanpak, interventies, planning, en 'hoe kan het wel'.
- Check op juiste positionering en verankering van 'Energiek Brabant' en andere, lopende programma's en activiteiten (ook ruimtelijk-economische, denk aan 'Grote Oogst'-aanpak, etc.).
- Check op betekenis van nieuwe keuzes (cf. advies IPO Taskforce REIS) over de provinciale rol voor capaciteit/ middelen.